

CSALÁDFAKUTATÁS

I.

A családfakutatás – ha az ember személyesen jár utána a dolgoknak – elég körülményes, és nem is feltétlenül kecsegtet sikerrel. A történész, akit végül megbíztam ezzel a fontos feladattal, azt is elmondta, hogy miért. Először is, közel sem biztos, hogy az egyszerű halandó hozzáférhet a régi anyakönyvekhez, az pedig egyenesen valószínűsíthető, hogy képtelen lesz elolvasni a kezdetben magyar, egyre hátrafelé haladva az időben pedig német, illetve latin nyelvű írásokat. Nem is beszélve a valamikori írástudók esetleges tévedéseiről, amiket az adott rubrikákban ejtettek: a nevek elírásairól (hiszen többnyire bemondásra jegyezték fel a születettek, megkereszteltek, házasulandók és elhunytak neveit), és arról sem, hogy a történelem viharai olykor ismeretlen helyre sodorták ezeket a régi dokumentumokat.

Egy dolog biztos – tette hozzá a genealógus –, mindössze két-háromszáz év családtörténete tárható fel ily módon, merthogy az anyakönyvezés az emberi írott történelem egészéhez viszonyítva csupán a közelmúltban vált kötelezővé, legalábbis az esetben, ha az ember nem valamely nemesi, netán királyi családhoz tartozott: az egyszerű embereknek kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy életük eseményeit dokumentálják.

Persze ez is óriási eredmény: borzongató a tudat, hogy a kezemben tarthatom saját leszármazási táblázatomat, több tucat olyan embert ismerhetek meg ily módon – kicsit legyőzve az idő által felhúzott falakat –, és emlékezhetek rájuk. Ők azért születtek, szenvedtek, örültek és haltak meg, hogy a beláthatatlan jövőben én megszülethessek. Valamit örököltem mindenkitől biztosan: talán a hajam színe, vastagsága, orrom formája, körmöm fénye, vagy indulataim erőssége, esetenkénti ok nélküli szomorkás hangulataim, talán mind-mind egy-egy túlélő tulajdonság, kicsiny időkapszulába zárt morzsa a múltból – valakiből, akivel soha nem találkozhattam.

Kis híján negyvenéves voltam már ekkor, és mondhatni életem kétharmadát azzal töltöttem, hogy összeszedjem a családomat. Tudom, nem vagyok egyedül ezzel a tünetegyüttessel, és persze sokan ügyet sem vetnek ilyenre, de én kora gyerekkoromtól fogva valami megmagyarázhatatlanul erős késztetést éreztem arra, hogy megvilágítsam a családtörténetemben sötétlő fekete lyukakat. Bizsergető öröm fogott el, amikor megtalálni véltem, s a helyére illesztettem egy-egy újabb mozaikdarabkát: mint-

ha a világ rendje állt volna helyre egyúttal. Nevet, arcot, sorsot kapott ismét valaki, aki addig árnyékba húzódvá rejtőzött valahol a feledés homályában.

Édesapámat tizenhat évesen láttam először, féltestvéreimet tizennégy és hat éves korukban ismertem meg, anyai nagyapám pedig a nyolcvanadikba lépett, amikor találkoztunk. És persze még sorolhatnám, hiszen oly mértékben szanaszét szórta családtagjaimat a sors, hogy bőven akadt munkám ezen a téren húszas és harmincas éveimben is.

A monumentális kirakósjáték egyre összeszedettebb, egyre érvényesebb lett, az arcok egyre büszkébbek és láthatóbbak. És mire látszólag véget ért a feladat, mire elégedetten hátradőlhettem volna, máris újabb útelágazáshoz értem, és elindulhattam újra visszafelé az időben.

Erről szól ez a könyv.

Amikor megismertem azt az embert, akire életemben először aggattam rá a „Mester” jelzót, már majdnem teljesen ősz haja volt. Átlagosan félévente láttam az első találkozást követően, és mindig meglepett, hogy haja színe egyre sötétedik, mintha megfordult volna az idő, és ő fiatalodna.

Természetgyógyász volt, tanító, előadó, gyógyító... ő egyik titulust sem szerette, csupán a nevéhez ragaszkodott, a teljes nevéhez. – A becenevek gyerekeknek valók – mondta sokszor. – Az érettség egyik jele, hogy miként szólítanak az emberek, és hogyan hagyod magad szólítani.

Nagyon tudott haragudni, főleg azokra, akik nevetve, tudatlanul meneteltek a halálba, és csak legyintettek olykor őrá, aki azt a célt tűzte ki, hogy csökkenti az emberek fájdalmát.

Számos előadását látogattam azokban az években. Láttam embereket megrökönyödni, amikor a Mester szembe-sította őket gyarlóságaikkal, és például a fájdalomküszöbig megszorította egyszer egy súlyemelő fiú kezét, aki a fizikai erejével hivalkodott. Egy másik alkalommal szintén erejére büszke barátommal szégyenültünk meg, amikor tüzelőfával megrakott zsákokat kellett cipelnünk a kertben, és ketten is megszakadtunk a teher alatt, miközben a Mester egyedül könnyedén bevitte a zsákokat a fészkerbe. – Az erő a légzésen múlik, nem az izmok teljesítményén, nem tudtátok? – korholt minket amolyan nem túl harapósan.

Ezt tanította. A helyes táplálkozás–mozgás–légzés–gondolkodás művészetét próbálta népszerűsíteni mindazoknak, akik meghallgatták, elolvasták könyveit, vagy vették a fáradságot, és felmásztak a hegyre, ahol lakott.

Ha magunk között voltunk, levette a szigorú előadó álarcát, és gondoskodó nagypapa vált belőle. Vacsorát készített, megmasszírozott, és mézédessé gyümölcscsel kínált, amely sohasem látott permetet. Tisztított esővizet ittunk nála, és saját kemencéjében sült igazi kenyeret ettünk.

Így élt.

Nem akarta megváltani a világot, vagyis nem nagyon. Tudta, hogy a széllal, a viharral szemben halad, és örült minden egyes érdeklődő szónak, nyitott elmének. Örült a

fiataloknak. Örült nekünk, négyünknek, akik néha meglátogattuk, bár a nevünket soha nem tudta.

Pár hasznos tanáccsal meggyógyította ezeréves vesefájdalmaimat, hátfájásomat. Meg másokét is. Nem voltak „módszerei”, „trükkjei”. A természetben és a természetességben hitt. Meg Istenben.

Amikor hírt kaptam, hogy karambolozott, a felesége meghalt, ő pedig nagyon összetörte magát, halálosan megremültem. Könnyezve borultunk egymás vállára kedvesemmel, és azt kérdeztük, mi lesz most velünk. Ki véd meg, ki úzi el a betegség démonait, ki gyógyít meg? Később persze rájöttünk, hogy már nincs szükségünk mankóra, egyedül is elboldogulunk ezen az alig járt ösvényen. De akkor még tele voltunk aggódással, és pár hét múlva, amikor a Mester kikerült a kórházból, az első dolgom volt felmenni a hegyre, és meglátogatni őt.

Tolókocsira, gipszelt végtagokra számítottam, ehelyett kint dolgozott a kertben mindezen kellékek nélkül. Mindössze abban kért segítséget, hogy egy pár talicska földet terítsek szét az ágyások között. Felépített aztán két vendégházat a kertben, mert akkoriban már minden nyarat tanítással töltött.

Legendás táborok voltak. Hajnalban kizavarta a tanítványokat a kertbe mezítláb taposni a harmatos fűvet. Ha télen aludt nála valaki, ugyanígy, ki a hóba. Egyszer kipróbáltam én is. Nem fáztam meg, csak kicsit megcsípte talpamat a fagy. Ősszel hasonlóképp: térdig jártunk az avarban, mint a gyerekek.